

Vzpenjanje po vrvi

✍ Aljaž Anderle, Tadej Debevec¹
Skice: Jernej Lukša

FOTO: JERNEJ LUKŠA

V sodobnem alpinizmu vrv služi predvsem za varovanje, v nekaterih primerih pa jo lahko uporabimo tudi za vzpenjanje. Pri tem gre ponavadi za reševanje neugodnih situacij ali zapletov, nastalih zaradi padcev, zataknjene vrvi itd.

Včasih pa se za takšno tehniko odloči tudi drugi v navezi, saj se preko zelo

težavnih raztežajev lahko vzpne po vrvi hitreje kakor s plezanjem. Pričujoči prispevek je namenjen kratkemu pregledu improviziranih metod vzpona po vrvi z

omejenimi sredstvi, ki jih ima plezalec s seboj na klasični plezalni turi. Za metode vzpenjanja po vrvi s tipiziranimi sredstvi (prižemami itd.) pa poglejte v kak strokovni priročnik, Petzlov katalog ali na spletno stran: http://www.petzl.com/files/all/en/activities/sport/tech-tips-aid-climbing_Catalog-2010.pdf.

OSNOVE – VRVICE IN TRAKOVI

Ko pomislimo na vzpenjanje po vrvi (imenovano tudi samoreševanje), vidimo pomožne vrvice in trakove ter njihovo mukotrpno premikanje navzgor. Res je, da je včasih tovrstno vzpenjanje naporno in dolgotrajno, vendar si ga lahko s pravilno uporabo vrvic primernih dolžin in ustreznih vozlov bistveno olajšamo. Kadar imamo na voljo samo dve vrvice ali dva trakova, ju z uporabo prusikovega ali francoskega vozla (glej PV 11/2010) pritrdimo na vrv, po kateri se bomo vzpenjali. Za vzpenjanje potrebujemo dve zanki, ki ju navadno imenujemo prsna in nožna. Dolžina napete prsne zanke, ki je z vponko z matico vpeta v plezalni pas, ne sme biti večja od razdalje med manevrsko zanko plezalnega pasu in iztegnjeno roko (ok. 80 cm) (**Slika 1**). Dolžina nožne zanke je bolj prilagodljiva in je odvisna predvsem od gibljivosti plezalca v kolku in kolenu (ok. 120–140 cm), ki določata, kako visoko lahko dvignemo nogo. Nožno zanko namestimo pod prsno in je načeloma ne vpenjamo nikamor, še najmanj pa pod plezalni pas. Lahko jo napeljemo skozi vponko v manevrski zanki, kar zagotavlja nekoliko večjo stabilnost pri dviganju. Ko enkrat visimo vpeti v prsno zanko, je sistem vzpenjanja dokaj enostaven. Vozel

¹ Gorska vodnika IFMGA.

Slika 1: Dolžina prsne zanke

Slika 2a: Vzpenjanje s trakovi oz. z vrvicami.

Slika 2b

Slika 3a: Vzpenjanje s sistemom avtoblok in polovičnim škripcem.

Slika 3b

nožne zanke pomaknemo do vozla prsne zanke, stopimo vanjo in se dvignemo. Nato prestavimo vozle prsne zanke čim višje (Slika 2b) in ponovno sedemo v pas, s čimer razbremenimo nožno zanko, da jo lahko ponovno potisnemo višje (Slika 2a). Ta cikel ponavljamo do cilja.

Namesto vozlov, ki se radi močno zategnejo, lahko na vrv namestimo pomožne prižeme (*t-block*, *ropeman*), ki nam omogočijo bistveno lažje premikanje vrvic. V vsakem primeru pa je tovrstno vzpenjanje na daljših razdaljah precej naporno. Še posebej to velja za tukaj izpuščene variante z uporabo minimalne opreme, za katere potrebujemo posebno izurjenost in še precej več moči.

SAMOZATEZNI (AVTOBLOK) NAČIN

Sistem dveh vrvic ali trakov lahko naredimo bistveno učinkovitejši tako, da si namesto prsne zanke v plezalni pas namestimo napravo za varovanje, ki omogoča delo v samozateznem načinu. *Reverso*, *ATC guide*, *grigri* ali podobno napravo si vrnemo v manevrsko zanko pasu tako, da deluje samozatezno (Slika 3a). Spodnjo, neobremenjeno vrv nato napeljemo še skozi vponko, ki jo namestimo tik pod vozle nožne zanke, ki je pri tej tehniki NAD samozatezno napravo. Vzpenjanje pri tem sistemu poteka tako, da hkrati z dvigom na nogi povzemamo vrv skozi vponko nad sabo

(Slika 3b) in se tako še dodatno dvigamo z rokami. Pomembna razlika glede na osnovno metodo je tudi v tem, da vrv vlečemo navzdol, kar je enostavneje od stalnega premikanja vozlov navzgor. Novejše naprave pri samozateznem vpetju omogočajo tudi enostavno spuščanje po vrvi. Namesto varovalnih naprav lahko v manevrsko zanko vrnemo tudi dve navadni vponki, v katerih izdelamo vozle garda, ki ravno tako deluje samozatezno, ne omogoča pa nam enostavnega prehoda v spust.

DVIG IZ VISEČEGA POLOŽAJA

V strmejših smereh se lahko zgodi, da plezalec po padcu obvisi v zraku in se drugače kakor z vzpenjanjem po vrvi ne more več povzpeti do stene. V takšnem primeru je najzahtevnejši del manevra sam začetek vzpenjanja. Za namestitev samozateznega sistema namreč potrebujemo določeno količino proste vrvi. To najenostavneje dobimo takole: 120-centimetrski trak ali vrvico z ustreznim vozlom pritrdimo na vrv nad sabo. Takoj za tem vozlom izdelamo šestico in v nastalo zanko vrnemo vponko. Trak potisnemo čim višje, stopimo vanj z nogo (Slika 4a) in se dvignemo do vponke, ki jo vrnemo v manevrsko zanko plezalnega pasu. Na ta način smo pridobili nekaj deset centimetrov dolgo prosto zanko na glavni vrvi (Slika 4b), v katero si lahko namestimo samozatezno varovalno napravo, ki si jo vrnemo v manevrsko zanko. Nato se izpnemo iz prve vponke, tako da samozatezni element prevzame obremenitev. Ker imamo nožno zanko že pripravljeno, sledi samo še nekaj krajših dvigov na nogi, pri čemer sproti povzemamo vrv, ki jo nato napeljemo še skozi vponko, vpeto na zgornjem koncu traku. Od tod nadaljujemo s prej opisanim načinom vzpenjanja z avtoblokom. ◉

Slika 4a: Dvig iz visečega položaja.

Slika 4b

Prispevki Alpinistična tehnika so namenjeni poznavalcem in niso vseobsegajoči. Obstaja več variant in postopkov, tu so predstavljeni le nekateri. Pravilna uporaba predstavljene tehnike zahteva ustrezno predznanje, razumevanje postopkov, varovanja in uporabe opreme. Vse to si lahko varno pridobite v različnih programih izobraževanja v okviru PZS, FŠ in pri gorskih vodnikih ZGVŠ. Za morebitno napačno interpretacijo in posledice avtorji ne prevzemajo nikakršne odgovornosti.